

Portefeuillehouder

Siebenga |

Datum collegebesluit

17 januari 2017 |

Opsteller

Marjan Postma |

Registratie

GF17.20007 |

Agendapunt

7 |

Onderwerp

Gedeeltelijke vrijstelling legeskosten bij duurzame projecten Heerenveen

Voorstel

1. Het uitvoeren van het project: 'Duurzame projecten (gedeeltelijk) legesvrij': projecten die bijdragen aan de gemeentelijke energiedoelstellingen ontvangen een vrijstelling van legesheffing van maximaal € 50.000 legeskosten per project. Voor particulieren die in 2016 een kavel in de gemeente Heerenveen hebben gekocht, geldt een overgangsregeling instellen; wanneer ze kunnen aantonen dat de nieuwbouwwoning voldoet aan de eisen voor legesvrijstelling, kunnen zij met terugwerkende kracht aanspraak maken op de regeling.
2. De navolgende eerste wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van leges 2017 vast te stellen:
 - I. De bestaande tekst van artikel 4 wordt vernummerd tot eerste lid.
 - II. Aan artikel 4 (Vrijstellingen) eerste lid wordt toegevoegd sub k: het in behandeling nemen van een aanvraag tot verlening van een omgevingsvergunning voor projecten die een belangrijke bijdrage leveren aan verduurzaming van de gemeente Heerenveen (ter beoordeling van het college op basis van de doelen in ons gemeentelijk uitvoeringsprogramma duurzaamheid).
 - III. Aan artikel 4 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende: 2. Voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot verlening van een omgevingsvergunning voor projecten die een belangrijke bijdrage leveren aan verduurzaming van de gemeente Heerenveen (ter beoordeling van het college op basis van de doelen in ons gemeentelijk uitvoeringsprogramma duurzaamheid), geldt een korting van € 50.000 op de normaliter volgens de bij deze verordening behorende tarieventabel in rekening te brengen leges, indien deze leges € 50.000 of meer bedragen.
 - IV. De wijziging van deze verordening treedt in werking op de eerste dag na de datum van bekendmaking.
 - V. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2017.
 - VI. De bepalingen die ingevolge deze verordening worden gewijzigd, zijn ook van toepassing op particulieren die in 2016 een kavel in de gemeente Heerenveen hebben gekocht en die kunnen aantonen dat de nieuwbouwwoning voldoet aan de eisen voor legesvrijstelling.
3. Het project na de zomer 2017 evalueren en afhankelijk van de opgedane ervaringen het (eventueel aanpassen en) omzetten in een definitieve regeling voor 2018 en verder.

Aanleiding

In ons gemeentelijke uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2015-2020 omschrijven we onze energieambities. We werken naar een energieneutrale gemeente, waarbij we de energie die we nodig hebben lokaal opwekken. Om dit te realiseren, zetten we in op een

mix tussen energiebesparing en verschillende vormen van duurzame energie. Deze mix van duurzame energieproductie bestaat uit wind, zon, warmte en biomassa. We zetten vooral in op de zon en warmte/aardwarmte. Dit kunnen we niet alleen; we hebben initiatieven uit de samenleving hard nodig om onze ambitie te kunnen bereiken.

Een van de uitwerkingen van onze ambitie is het gemeentelijk beleidskader zonneparken (2016). In dit beleid staat waar en hoe we grootschalige zonneparken op de grond willen. Een van de vragen die ontstond was: hoe willen we als gemeente omgaan met legeskosten?

Hoge kosten, baten onzeker

Het ontwikkelen van een zonnepark heeft hoge aanloopkosten: legeskosten, evt. erfpachtcanon of aankoopkosten terrein, onderzoekskosten, etc. Deze aanloopkosten zijn risicovol, omdat het zonnepark op dit moment alleen gerealiseerd kan worden wanneer rijkssubsidie SDE+ wordt toegekend. Deze subsidie kan pas worden toegekend na vergunningverlening, dus nadat de aanloopkosten gemaakt zijn. Een deel van deze kosten liggen binnen onze invloedssfeer. In januari 2016 heeft de raadscommissie ROM gevraagd om te onderzoeken of en in hoeverre door middel van het leges-instrument (verlagen van de leges voor zonneparken) initiatieven gestimuleerd kunnen worden.

Zonneparken of alle duurzame projecten?

Willen we uitsluitend zonneparken stimuleren, of andersoortige projecten die duurzame energie opleveren of een nog breder spectrum? Er is veel voor te zeggen om breder te kijken dan alleen zonneparken. Onze ambitie is om een fossielvrije gemeente te worden, waarbij de benodigde energie zoveel mogelijk lokaal wordt opgewekt. Deze ambitie kunnen we via twee sporen realiseren:

- a) Energiebesparing: bijvoorbeeld het energiezuinig maken van woningen, (bedrijfs-)gebouwen, productieprocessen en beïnvloeding van gewoonten.
- b) Opwekken van duurzame energie: biomassa, vergisting, zon, wind, geothermie, wko-installaties

De gemeentelijke doelstellingen zijn dus niet uitsluitend gericht op het opwekken van duurzame energie via de zon (of realiseren van zonneparken). We halen onze ambitie niet wanneer we alleen maar inzetten op zonneparken in de gemeente. In dat licht is het gegrond om het legesinstrument te gebruiken als stimulans voor meer energie(besparings-) projecten in onze gemeente.

Overwegingen

Tijdens de informele bijeenkomst met de raadscommissie op 7 januari 2016 is gevraagd te kijken naar het instrument leges als stimulans voor zonneparken (en duurzame projecten). Aanpassing van legestarieven is een geschikt instrument om duurzame projecten te stimuleren. Het instrument heeft een aantal voordelen ten opzichte van andere instrumenten zoals subsidie of OZB-heffing:

- Eenmalig
- Voorafgaand aan uitvoering project (dus stimulerend)
- Niet specifiek voor één type project zoals zonnepark, maar breder te gebruiken.
- Goede afbakening mogelijk (vereist) welke duurzaamheidsprojecten wel of niet in aanmerking komen

Ervaringen andere gemeenten

Een aantal gemeenten gebruikt het legesinstrument om duurzaamheid te stimuleren. Meestal gaat dit om een aangepast tarief voor zonneparken. Een aantal gemeenten gaat verder en hanteert een aangepast tarief voor meer duurzaamheidsprojecten:

- a. *Kostendekkend of aangepast tarief:* Gemeente Tytsjerksteradiel rekent met een vast

tarief. Voor het zonnepark bij Garyp zijn legeskosten € 200,-. Bij het hanteren van een vast tarief in de legesverordening voor zonneparken op de grond, kan onderscheid gemaakt worden in hoogte van het tarief (grote parken, kleinere parken/particulieren)

- b. *Kosten zonnepanelen buiten berekening bouwkosten:* Een aantal gemeenten laat de zonnepanelen buiten de bouwkosten. Gemeente Tilburg: Wanneer zonnepanelen onderdeel uitmaken van een aanvraag om een omgevingsvergunning, bestaande uit meer onderdelen dan uitsluitend die zonnepanelen, dan worden voor de vaststelling van het legesbedrag de bouwkosten van de zonnepanelen buiten beschouwing gelaten.
- c. *Kortingspercentage op regulier tarief:* dit is een procentuele korting voor legesplichtige activiteiten die een aanmerkelijke bijdrage leveren aan de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen.
- d. *Vrijstelling:* Gemeente Enschede heeft in 2016 een vrijstelling voor leges vastgesteld voor alle legesplichtige activiteiten die een aanmerkelijke bijdrage leveren aan de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen tot een maximum van € 50.000 legestartief.
In de gemeente Maassluis worden geen leges geheven voor aanvragen tot verlening van een omgevingsvergunning wanneer deze betrekking heeft op het plaatsen van zonnepanelen.
- e. *Crisis & Herstelwetgeving:* Gemeente West- en Ooststellingwerf en Leeuwarden hebben projecten laten opnemen in het experimenteerartikel uit de Crisis- en Herstelwet. Consequentie daarvan is, dat voor dit soort projecten dan geen omgevingsvergunning nodig is en dus ook geen leges is verschuldigd.
- f. *Regulier tarief:* Het hanteren van het reguliere tarief is de gangbare aanpak voor het gros van de Nederlandse gemeenten.

Nadere informatie gemeente Enschede:

Alhoewel de gemeente Enschede qua omvang, inwoneraantal en type gemeente niet vergelijkbaar is met gemeente Heerenveen, zijn de praktijkervaringen voor ons zeer waardevol. De gemeente Enschede heeft de term 'duurzaamheidsprojecten' breed ingestoken; legesvrijstelling of korting geldt voor energieneutrale (ver-)bouw, of energiezuinige bouw, duurzame evenementen, verduurzamen van de leefomgeving, etc. De praktijkervaring leert het volgende:

- particulieren maken zeer goed gebruik van deze regeling (€ 150.000). De regeling speelt een positieve rol bij de acquisitie van nieuwe duurzame bedrijven richting Enschede (niet gekwantificeerd)
- De regeling is op een moment ingegaan, net voordat de woningbouwcorporaties twee grote renovatie/verduurzamingsprojecten gingen realiseren. De woningbouwcorporaties zijn voor ruim €250.000 aan leges vrijgesteld, overige € 200.000 vrijstelling was voor bedrijven en andere organisaties/instellingen.
- De gemeente had voor 2016 vooraf € 150.000 begroot voor de regeling, in werkelijkheid is € 600.000 aan legeskosten vrijgesteld (in drie kwartalen)
- Op basis van deze gegevens is de regeling na driekwart jaar beperkt tot de doelgroep particulieren.

Voor ons zijn dit belangrijke leerpunten. Het aanpassen van legestarieven om duurzaamheidsprojecten te stimuleren is zeer effectief. Leges aanpassing is een perfect instrument om initiatieven van de grond te krijgen. Ook particulieren zien hier de voordelen van en komen in actie. Wel is het van belang vooraf goede definities te hanteren welke projecten bijdragen aan 'aanzienlijke' energiebesparing of opwek duurzame energie en wat de verwachte inkomstenderving zal zijn. Daarnaast doen we er

goed aan het project goed te monitoren en eventueel bij te sturen.

Keuze Heerenveen

We kiezen voor een eigen 'Heerenveens' model dat een mix is tussen de gemeente Enschede en de gemeente Maassluis. Initiatieven die vergunningplichtig zijn en een belangrijke bijdrage leveren aan verduurzaming van de gemeente Heerenveen, mogen aanspraak maken op een (gedeeltelijke) vrijstelling van legeskosten. Specifiek gaat het om de volgende projecten en initiatieven:

- Opwekken van duurzame energie
- Bijna energieneutraal (ver-)bouwen van woning of gebouw. De EPC – energie prestatie coëfficiënt - is in de eindsituatie minimaal 50% lager dan de huidige norm uit het Bouwbesluit.

De vrijstelling geldt in 2017 en heeft een maximum plafond van € 50.000 aan legeskosten per project. Bij projecten waarbij een hoger legestartief geldt, wordt dit tarief minus € 50.000 in rekening gebracht. Bij specifieke projecten is het al dan niet verkrijgen van SDE+-subsidie doorslaggevend voor het wel of niet doorgaan van het project. Wanneer het niet toekennen van SDE+-subsidie de reden is waarom een project niet doorgaat, vervallen de totale legeskosten voor het betreffende project.

Bij een bouwsom van circa € 2,6 miljoen bedragen de legeskosten circa € 50.000. Een zonnepark kost grofweg € 1 miljoen per hectare (grove indicatie: werkelijke kosten zijn sterk afhankelijk van de locatie). Zonneparken tot een oppervlakte van circa 2,5 ha. kunnen tijdens het project dus 'legesvrij' een vergunning aanvragen. Dit sluit goed aan bij de omvang van mogelijke zonneparken rondom de dorpen.

Particuliere (bijna) inwoners van onze gemeente die in 2016 een kavel hebben gekocht en vergunning voor een nieuwbouwwoning hebben aangevraagd, kunnen gebruik maken van een overgangsregeling. Wanneer zij kunnen aantonen dat de nieuwbouwwoning voldoet aan de bovengenoemde EPC-eisen, kunnen zij met terugwerkende kracht gebruik maken van de legeskorting.

Voorbeelden van projecten die aanspraak kunnen maken op deze regeling zijn: de realisatie van een zonnepark, zon op dak gemeentelijk monument, warmte uit de bodem (WKO), biomassa, mini-windturbine, (ver-)bouw woning of bedrijfspand.

Het is op voorhand lastig te bepalen hoe hoog het totale jaarlijkse bedrag is dat niet aan legesheffing geïnd gaat worden. Dit is vooral afhankelijk van grote projecten zoals zonneparken of energieneutrale (ver-)bouw door woningcorporaties en projectontwikkelaars. Per zonnepark gaat het om € 50.000 en voor initiatieven van woningcorporaties en projectontwikkelaars houden we rekening met eenzelfde bedrag. We houden rekening met een inkomstenderving van maximaal € 350.000 in 2017.

Effecten

Wij verwachten hiermee vooral relatief kleine duurzame projecten te ondersteunen en stimuleren omdat deze projecten 'legesvrij' zijn. Ook grote projecten kunnen voordeel halen door deze regeling. Wij verwachten vooral kansen bij het versneld renoveren van huurwoningen naar energieneutraal/Nul op de Meter. Al deze projecten leveren een zichtbare bijdrage aan onze ambities.

Beleid en regelgeving

- uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2015-2020 Heerenveen
- beleidskader zonneparken in Heerenveen 2016

Financiën, risico's en beheersmaatregelen

We weten vooraf niet precies hoe succesvol het project zal zijn. Daarom willen we in 2017 regelmatig monitoren. Bij de verzamelbesluiten in 2017 rapporteren we:

- aantal toegekende aanvragen, met uitsplitsing in energiebesparing, energie opwek en verwacht resultaat in vermeden CO2 of opwek energie
- overige relevante informatie
- financiële consequenties en dekkingsvoorstel

Na de zomer evalueren we de regeling op basis van de tot dan toe opgedane ervaringen. Op basis van deze ervaringen bepalen we of de regeling bijgesteld moet worden en of deze voldoet aan de verwachting (stimuleren duurzame projecten in de gemeente). Op basis van de uitkomsten wordt de regeling eventueel in aangepaste vorm omgezet in een definitieve regeling voor 2018 e.v.

(Gedeeltelijke) vrijstelling van leges is een vorm van staatssteun. Ondernemingen kunnen tot € 200.000,- aan steun worden verleend zonder dat er sprake is van staatssteun, dit is de de-minimisvrijstelling. Deze vrijstelling tot € 200.000,- geldt voor een periode van drie belastingjaren. Deze partij mag in deze periode geen andere vorm van steun ontvangen (boven de € 200.000,-). Wanneer dit wel het geval is, kan dit als ongeoorloofde staatssteun worden gezien.

In principe is door het instellen van een maximum plafond aan de vrijstelling het risico op staatssteun miniem. De aanvrager is hiervoor verantwoordelijk en moet eventueel ongeoorloofde staatssteun terug betalen. Dit kan voor de gemeente ook negatieve publiciteit opleveren. Om te controleren of een aanvrager voldoet aan de eisen van de de-minimisverordening moet door de aanvrager bij de vergunningaanvraag een de-minimisverklaring worden ondertekend. Dit vragen we niet aan particuliere aanvragers.

Vervolgaanpak

De legesverordening wordt aangepast en de vrijstelling geldt vanaf 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017. Dit project monitoren we en evalueren we eind 2017. Op basis van de evaluatie bepalen we eventuele vervolgaanpak in 2018. We kunnen tussentijds bijsturen of wijzigen als dat nodig is.

Communicatie

Communicatie vindt plaats via een persbericht en een folder over het project. Deze folder publiceren we op internet (website en Facebook), verspreiden we digitaal via Plaatselijk Belangen en Wijkraden, Ondernemersverenigingen en de papieren versie kan uitgereikt worden aan de balie en bij vergunningen. Daarnaast ontwikkelen we een aanvraagformulier om in aanmerking te komen voor de (gedeeltelijke) vrijstelling van leges.

Relevante informatie

- Aanvraagformulier
- informatiefolder

Het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen,
de secretaris, de burgemeester,

de heer J. van Leeuwestijn

de heer T.J. van der Zwan

Onderwerp

Gedeeltelijke vrijstelling legeskosten bij duurzame projecten Heerenveen

De raad van de gemeente Heerenveen;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 17 januari 2017;

gelet op de artikelen 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h en 229, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Gemeentewet,

overwegende dat,

- We in ons uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2015-2020 de ambitie gesteld hebben dat wij naar een energieneutrale gemeente toe werken, waarbij de energie die we nodig hebben lokaal opgewekt wordt.
- Om energieneutraal op termijn haalbaar te maken, we inzetten op een mix tussen energiebesparing en verschillende vormen van duurzame energieproductie. Deze mix van duurzame energieproductie bestaat uit wind, zon, warmte en biomassa.
- We vooral inzetten op zon en warmte/aardwarmte.
- We initiatieven die ons helpen onze doelstellingen te halen, willen ondersteunen en stimuleren

Besluit

1. Het uitvoeren van het project: 'Duurzame projecten (gedeeltelijk) legesvrij': projecten die bijdragen aan de gemeentelijke energiedoelstellingen ontvangen een vrijstelling van legesheffing van maximaal € 50.000 legeskosten per project. Voor particulieren die in 2016 een kavel in de gemeente Heerenveen hebben gekocht, geldt een overgangsregeling instellen; wanneer ze kunnen aantonen dat de nieuwbouwwoning voldoet aan de eisen voor legesvrijstelling, kunnen zij met terugwerkende kracht aanspraak maken op de regeling.
2. De navolgende eerste wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van leges 2017 vast te stellen:
 - I. De bestaande tekst van artikel 4 wordt vernummerd tot eerste lid.
 - II. Aan artikel 4 (Vrijstellingen) eerste lid wordt toegevoegd sub k: het in behandeling nemen van een aanvraag tot verlening van een omgevingsvergunning voor projecten die een belangrijke bijdrage leveren aan verduurzaming van de gemeente Heerenveen (ter beoordeling van het college op basis van de doelen in ons gemeentelijk uitvoeringsprogramma duurzaamheid).
 - III. Aan artikel 4 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende: 2. Voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot verlening van een omgevingsvergunning voor projecten die een belangrijke bijdrage leveren aan verduurzaming van de gemeente Heerenveen (ter beoordeling van het college op basis van de doelen in ons gemeentelijk uitvoeringsprogramma duurzaamheid),

geldt een korting van € 50.000 op de normaliter volgens de bij deze verordening behorende tarieventabel in rekening te brengen leges, indien deze leges € 50.000 of meer bedragen.

- IV. De wijziging van deze verordening treedt in werking op de eerste dag na de datum van bekendmaking.
 - V. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2017.
 - VI. De bepalingen die ingevolge deze verordening worden gewijzigd, zijn ook van toepassing op particulieren die in 2016 een kavel in de gemeente Heerenveen hebben gekocht en die kunnen aantonen dat de nieuwbouwwoning voldoet aan de eisen voor legesvrijstelling.
3. Het project na de zomer 2017 te evalueren en afhankelijk van de opgedane ervaringen het (eventueel aanpassen en) omzetten in een definitieve regeling voor 2018 en verder.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 13 februari 2017.

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw W.J.M.A. Jansen

de heer T.J. van der Zwan